

A jövő tudósai

Tisztelt Olvasó!

A kutatók utánpótlásával – fiatal tudósokkal foglalkozó melléklet harmincharmadik számában *Katz Sándor* írását mutatjuk be a matematikai utánpótlás-nevelés és tehetség-gondozás aktuális kérdéseiről. Kérjük, ha az ifjú kutatókkal, vagy a nők tudományban

betöltött helyzetével kapcsolatos témában bármilyen vitázó megjegyzése vagy javaslata lenne, keresse meg a melléklet szerkesztőjét, Csermely Pétert az alábbi e-mail címen.

Csermely Péter

az MTA doktora

(Semmelweis Egyetem, Orvosi Vegytani Intézet)

csermely@eok.sote.hu

MATEMATIKAI TEHETSÉGGONDOZÁS, UTÁNPÓTLÁS-NEVELÉS

Ebben az elemzésben arra vállalkozunk, hogy áttekintjük a közoktatás matematikai tehetség-gondozását és utánpótlás-nevelését a következő szempontok szerint:

- Biztosított-e a hazai matematikus utánpótlás? Képez-e a közoktatás és a hozzá kapcsolódó tehetség-gondozási rendszerünk elegendő és kellően felkészített matematikusjelöltet a kutatás és a felsőoktatás számára?
- Képezünk-e elegendő és jól felkészült jelöltet a matematikaigényes pályák (például alkalmazott matematikus, fizikus, mérnök, közgazdász stb.) számára?
- A matematikát csak közvetve alkalmazó szakmákban (pl. vegyészek, szociológusok) tudnak-e szükség esetén megfelelő matematikai alapokra támaszkodni?
- Kellően felkészítettek-e a pedagógusok, hogy a fenti elvárásoknak megfelelő tanulókat képezzenek?

- Földrajzi, szociológiai értelemben egyenlő eséllyel juthatnak-e a gyerekek Magyarországon a fenti lehetőségekhez?

A magyar matematikai tehetség-gondozást évtizedeken keresztül példaértékűnek tekintették az egész világon. Az 1959-ben indult matematikai diákolimpiákon 1975-ig minden évben az első három között végzett csapatunk, ebből hatszor az első helyen. A következő huszonöt évben a növekvő csapatlétszám mellett is az első tíz között volt a magyar csapat. Az utóbbi tíz év átlageredményében a 15. hely körül vagyunk, a legjobb egy 7., a leggyengébb egy 25. helyezés volt, utóbbi éppen az idei évben (URL1). A szélesebb rétegeket vizsgáló PISA-mérés (URL2) is azt mutatja, hogy nem vagyunk a világ élvonalában. Az elméletre nagyobb hangsúlyt helyező TIMSS-mérés (URL3) alapján viszont csak néhány távol-keleti ország előz meg bennünket. A „belső szakmai közérzet” (például az egyetemi oktatók véleménye a bekerülő hallgatókról) is inkább a negatív tapasztalatokat hangoztatja. Az elmúlt két évben viszont a Nemzeti Tehetségprogramról mint